

sygn. akt II Cz 752/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 listopada 2015 r. **Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny - Odwoławczy**

w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Kasnowski

Sędziowie SO Wojciech Borodziuk

SO Aurelia Pietrzak (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2015 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. K. (1)

przeciwko M. N.

o zwrot nienależnego świadczenia

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 10 czerwca 2015 r. sygn. akt I C 121/15

postanawia:

oddalić zażalenie.

II Cz 752/15

UZASADNIENIE

Powód J. K. (1) w sprawie przeciwko M. N. o zwrot nienależnego świadczenia wystąpił w toku sprawy z wnioskiem o zabezpieczenie jego roszczenia poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego J. K. (2) pod sygn. akt Km 1436/15 wskazując, że pomiędzy nim a pozwaną toczył się proces o zapłatę, w którym Sąd Rejonowy zasądził od niego na jej rzecz kwotę 7.510,01 zł, czym o kwotę 3.259,93 zł wyszedł ponad żądanie pozwu, na co wprost zwrócił uwagę Sąd odwoławczy rozpoznający apelację w sprawie (sygn. akt II Ca 469/12). Powyższa kwota jest przedmiotem niniejszego procesu wraz z kosztami procesu i egzekucji. Powód podkreślił, że w związku z argumentacją Sąd Okręgowego zawartą w uzasadnieniu wyroku w sprawie II Ca 469/12 posiada interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd pierwszej instancji, po przytoczeniu treści art. 730 § 1 k.p.c. i art. 730¹ § 1 k.p.c., wskazał, że powód nie uprawdopodobnił swojego roszczenia, albowiem kwestia zasadności roszczenia pozwanej względem niego, będącego przedmiotem prowadzonej egzekucji, została prawomocnie przesądzona przez sąd i nie może być ponownie badana w innym postępowaniu. Skoro apelacja powoda w sprawie II Ca 492/12 została w całości oddalona, to uznać należy, że cała zasądzona przez Sąd Rejonowy kwota jest należna. Niezależnie od tego Sąd stwierdził, że jak dotąd powód nie spłacił całej kwoty zasądzonej od niego. W konsekwencji wystąpienie z żądaniem zwrotu nienależnego świadczenia jest co najmniej przedwczesne.

Sąd Rejonowy zaznaczył jednocześnie, że powód w żaden sposób nie uprawdopodobnił roszczenia o zwrot części kosztów procesu w sprawie II Ca 469/12, a odnośnie zaś kosztów egzekucji - kwestia ich zasadności winna być rozpatrywana na etapie postępowania egzekucyjnego.

Ponadto Sąd wskazał, że powód nie uprawdopodobnił także interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Z jego twierdzeń nie wynika dlaczego brak zawieszenia miałby mieć wpływ na wyegzekwowanie od pozwanej ewentualnie zasądzonych należności w tym postępowaniu.

Zażalenie na postanowienie wniósł powód domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie jego wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczenia powołując się ponownie na uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w sprawie II Ca 469/12, co ma jego zdaniem świadczyć o tym, że w sprawie nie zachodzi powaga rzeczy osądzonej. Jednocześnie skarżący zakwestionował stanowisko Sądu Rejonowego, że jego żądanie jawi się jako przedwczesne z racji niewyegzekwowania przez komornika należności, na jaką opiewa powództwo.

Pozwana w odpowiedzi na zażalenie wniosła o jego oddalenie oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Sąd Okręgowy w całej rozciągłości podziela stanowisko Sądu Rejonowego, które legło u podstaw wydania zaskarżonego postanowienia. Nie sposób bowiem stwierdzić, aby obie przesłanki wskazane w art. 730¹ § 1 k.p.c., a mianowicie uprawdopodobnienie roszczenia i interesu prawnego, których kumulatywne zaistnienie warunkuje uwzględnienie wniosku o udzielenie zabezpieczenia, wystąpiły w sprawie.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji odnosiło się do roszczenia powoda o zapłatę kwoty, co do której orzeczono ponad żądanie w innej sprawie prowadzonej pomiędzy stronami z powództwa M. N.. Prawdą jest, że w uzasadnieniu wyroku w sprawie II Ca 469/12 Sąd Okręgowy wskazał, że Sąd Rejonowy zasądzając kwotę 7.510,01 zł zamiast kwoty 4.250,08 zł orzekł ponad żądanie, jednakże z uwagi na brak w apelacji pozwanego (w niniejszej sprawie powoda) zarzutu naruszenia art. 321 k.p.c., Sąd nie mógł z urzędu uwzględnić tego uchybienia. Niezasadne jest jednak formułowanie na podstawie powyższej uwagi wniosku o nienależnym świadczeniu w części zasądzonej ponad żądanie pozwu, co do której - w ocenie pełnomocnika powoda - nie zachodzi powaga rzeczy osądzonej. Przypomnieć należy, że powagę rzeczy osądzonej wyznacza przede wszystkim to, o czym prawomocnie sąd orzekł w sentencji wyroku. Przedmiot sporu i jego podstawa zyskują na znaczeniu wtedy, kiedy sąd oddała powództwo. Wobec tego, skoro istnieje prawomocne orzeczenie stwierdzające obowiązek zapłaty, które po nadaniu klauzuli wykonalności stanowi tytuł wykonawczy będący podstawą prowadzonej egzekucji, nie można w ogóle mówić o nienależnym świadczeniu.

Po wniesieniu zażalenia na orzeczenie Sądu pierwszej instancji powód zmienił powództwo domagając się ustalenia, że kwota 3.259,93 zł została zasądzona ponad żądanie, ewentualnie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego z dnia 19 stycznia 2012 r. w sprawie o sygn. akt I C 652/10, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Biorąc pod uwagę treść tak zmienionego roszczenia, co należało wziąć pod uwagę przy rozpatrywaniu zażalenia (art. 738 k.p.c.), rozważania Sądu Rejonowego zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia nie tracą na znaczeniu. Materiał zebrany w sprawie nie pozwala na stwierdzenie, aby roszczenie główne po zmianie było uprawdopodobnione. Analiza załączonych dokumentów nie wskazuje na to, aby powód miał interes prawny w wywiedzeniu powództwa z art. 189 k.p.c. Pozytywne merytoryczne orzeczenie w okolicznościach przytoczonych przez powoda zarówno w pozwie, jak i w piśmie zmieniającym powództwo, nie zapewni mu jakiegokolwiek ochrony prawnej. Nie będzie ono stanowiło skutecznej przeszkody przed kontynuowaniem postępowania egzekucyjnego przez pozwaną.

Roszczenie ewentualne nie może w postępowaniu o zabezpieczenie stanowić podstawy oceny pod kątem art. 730¹ § 1 k.p.c., albowiem zyskuje ono na znaczeniu dopiero po stwierdzeniu niezasadności roszczenia głównego, co może nastąpić tylko w postępowaniu toczącym się przed Sądem rozpoznającym sprawę, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego.

Podzielić należy stanowisko Sądu Rejonowego, że powód nie uprawdopodobnił interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia. Powód nie dostarczył również zasadnych argumentów przemawiających za uznaniem, że brak zabezpieczenia utrudni lub całkowicie uniemożliwi osiągnięcie celu postępowania. Sam fakt dalszego prowadzenia egzekucji nie może być postrzegany jako okoliczność wystarczająca do przyjęcia występowania drugiej przesłanki warunkującej powodzenie wniosku o udzielenie zabezpieczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie jako niezasadne.